

Wstęp

SZANOWNI PAŃSTWO

Na wiosenne wydanie półrocznika naukowego Wydziału Nauk Społecznych i Sztuki Akademii Nauk Stosowanych w Nowym Sączu „ERUDITIO et ARS” nr 1/2025 (10) jak zawsze składają się artykuły z wielu obszarów nauki.

W rozdziale *Kształcenie przez sztukę* otwierającym numer zamieszczone zostały trzy teksty: *Symbolika melancholii u Lucasa Cranacha Starszego w odniesieniu do Dürera i protestanckiej wizji świata* Łukasza Steca, *Osobowościowe uwarunkowania percepcji wzrokowej komunikatu wizualnego na przykładzie plakatu* Jarogniewa Barciszewskiego-Kozioła i Romana Kurzei oraz *Dreamcore – dlaczego idylliczne obrazy wywołują niepokój?* Nadii Bigos.

Pierwszy artykuł dotyczy spostrzeżeń autora na temat obrazów Lucasa Cranacha Starszego, niemieckiego malarza i grafika epoki renesansu, poświęconych melancholii, powstałych w pierwszej połowie XVI wieku. Była to reakcja artysty na rycinę innego ówczesnego przedstawiciela sztuki niemieckiej, Albrechta Dürera (1471-1528) *Melencolia I*. Autor w erudycyjnym wywodzie prześledził, jak Cranach dokonał reinterpretacji i dekonstrukcji klasycznej symboliki melancholii i połączył ją z teorią humoralną oraz z elementami religijnymi, obecnymi w ówczesnej protestanckiej wizji świata.

Temat plakatu – jako jednego z najstarszych narzędzi komunikacji wizualnej dzięki formie i dostępności przenikającego przestrzeń publiczną, nośnika informacji, emocji i estetyki, łączącego w sobie funkcje użytkowe, artystyczne i perswazyjne – postanowili zgłębić autorzy drugiego tekstu. Spróbowali odpowiedzieć na pytanie, czy natężenie cech osobowości wyodrębnionych w pięcioczynnikowym modelu osobowości Paula T. Costy i Roberta McCrae wpływa na preferencje wizualne odbiorców komunikatu. Jak pokazały wyniki ich badania, związek cech osobowości i preferencji w zakresie odbioru komunikatu wizualnego zachodzi jedynie częściowo w obrębie dwóch czynników: ekstrawersji i ugodowości.

W trzecim artykule rozdziału *Kształcenie przez sztukę* autorka pisze następująco: „Sztuka zawsze pełniła funkcję eskapizmu, dając artystom i odbiorcom możliwość odwrócenia uwagi od problemów i negatywnych przeżyć napotykanych przez nich każdego dnia. Wraz z postępem technologii twórcy zaczęli wykorzystywać w sztuce nowe sposoby przedstawienia wizji artystycznych, oferując odbiorcom współczesne formy swoistych odskoczni od przytłaczającej codzienności. Jednym z takich zjawisk

jest tak zwany *dreamcore* – estetyka wizualna łącząca nostalgiczne obrazy z onirycznym klimatem snu”. W konkluzji czytamy, że choć ucieczka w marzenia może być kojąca, to jednak długoterminowo nie zastąpi realnych działań i relacji człowieka z otoczeniem.

Niezwykle ważny problem zachowań ryzykownych i antyspołecznych w mediach społecznościowych (chodzi m.in. o cyberprzemoc) podjęła Łucja Wardęga. Podała analizie wybrane korelaty socjodemograficzne (płeć, miejsce zamieszkania, status rodziny i rodzaj szkoły, do której się uczęszcza), co pozwoliło jej nakreślić profile osób angażujących się w niebezpieczne aktywności, a także wskazać na potencjalne metody przeciwdziałania negatywnym zjawiskom dotyczącym korzystania przez młodych ludzi z mediów społecznościowych.

Artykułem, który z pewnością zaciekawi czytelników interesujących się polityką, jest tekst w wersji polskiej i angielskiej zamieszczony w tym wydaniu „*Eruditio et Ars*” *Retoryczne aspekty mów Tony’ego Blaira jako przykład skutecznej perswazji politycznej/ Rhetorical Aspects of Tony Blair’s Speeches as an Example of Effective Persuasion Political*, przygotowany przez Małgorzatę Michalską. Autorka podjęła się próby znalezienia odpowiedzi na pytanie, na czym polegał sukces komunikacyjny Tony’ego Blaira. Okazuje się, że udanie łączył on klasyczne zasady retoryki z wymogami współczesnej komunikacji politycznej. Przemawiając, były premier Wielkiej Brytanii świadomie odchodził od klasycznej przejrzystości retorycznej na rzecz stylu nacechowanego emocjonalnie i ideologicznie i dostosowanego do odbiorców masowych. Mimo to jego przemowy były zawsze atrakcyjne i słuchane przez spore grono społeczeństwa.

Zachęcam wszystkich Państwa do przeczytania innych artykułów naukowych zamieszczonych w majowym wydaniu półrocznika „*Eruditio et Ars*”.

redaktor naczelny
„*Eruditio et Ars*”
Wydział Nauk Społecznych i Sztuki
Akademia Nauk Stosowanych
w Nowym Sączu